

KONFERENCIA

5. mája 2026 Hotel Zochova chata
50. Výročie vyhlásenia Chránenej krajinnej oblasti Malé Karpaty

Poznatky o prvých Huncokároch v Malých Karpatoch z pohľadu matrik 18. storočia

Ing. Alžbeta Mihalovičová - Sagmeister

Potomkovia Huncokárov o.z.

Piesok 4208, 900 01 MODRA

0905 620485, alzbetamihalovicova@gmail.com

Kto boli huncokári?

- HUNCOKÁRI, prezývaní majoritným, prevažne slovenským obyvateľstvom nárečovou skomoleninou z nemeckého slova HOLZHACKER (v slovenskom preklade drevorubač), boli po nemecky hovoriaci drevorubači a lesní robotníci, taktiež vápenníci a paliči dreveného uhlia, šindliari a rybnikári a v neskoršom období aj horári, lesní hájníci a lesní hospodári, žijúci v lesných samotách, horárňach a usadlostiach, ktoré boli roztrúsené po severných a južných svahoch Malých Karpát.

Čím sa vyznačovali horskí ľudia?

- Postupne vytvorili na tomto území veľmi súdržnú, etnicky uzavretú skupinu, ktorá sa vyznačovala špecifickými vlastnosťami. Členovia huncokárskeho spoločenstva používali nemecký jazyk, ktorý sa v malokarpatskom teritóriu ustálil do huncokárskeho nárečia, boli v prevažnej miere katolíckeho vierovyznania, mali spoločnú prácu v lesnom hospodárstve a preferovali uzatváranie manželstiev v rámci vlastnej komunity.

Príchod prvých huncokárov

- Prví horskí ľudia začali do Malých Karpát prichádzať už začiatkom 18. storočia, v období tzv. tretej etapy nemeckého osídľovania nášho územia, ktorá bola podmienená situáciou po tureckých vojnách, kedy bola nutná rekonštrukcia hospodárskych pomerov a osídlenie vojnou spustošených území monarchie. Proces osídľovania Malých Karpát horskými ľuďmi môžeme sledovať v **troch samostatných, prístahovaleckých vlnách.**

Tri prisťahovalecké vlny

- **Prvá prisťahovalecká vlna** začínala postupne už okolo 20. rokov 18. storočia
- **Druhá prisťahovalecká vlna** prebiehala po nástupe Márie Terézie na habsburský trón (1740 až 1780)
- **Tretia prisťahovalecká vlna** prebiehala v období vlády Leopolda II. (1790 až 1792) s presahom až do 19. storočia.

Kde sa usadili prvé rodiny?

- Prví horskí ľudia prichádzali v malých skupinách a usádzali sa v lesoch nad obcami **Rača, Svätý Jur** a Pezinok - miestna časť **Cajla** a **Limbach**.
V matričných zápisoch sa spomína lokalita „**in sylvis Stomphensibus**“ - stupavský les, ale aj les nad Neštichom, historickou časťou Svätého Jura – „**ex silva Nestichiensi**“. Na konci 30. rokov 18. storočia zachytáva matrikár v zápisoch bližšie neurčenú lokalitu nad Modrou - „**in sylva Modrensi ligna secantibus**“

Kedy prišli horskí ľudia do modranských a častianskych lesov?

- Až druhá a tretia generácia horských ľudí, teda potomkovia prvých presídlencov, sa **začiatkom druhej polovice 18. storočia** usádzali v lesoch Červenokamenského panstva, hlavne v častianskych lesoch - „**ex silvis Csasztensibus**“, pričom intenzívnejší príchod nových, drevorubačských posíl zaznamenávame v častianskej matrike po roku 1750, v sološnickej po roku 1775 a v kuchynskej až po roku 1785.

Mapka oblasti nad Častou

- 1 - Alexander REISENAUER - Vývrat
- Lokality 2,3,4,5,6,7 zatiaľ nezistené
- 8 - Agnesa DŽUBINOVÁ - Kobylé
- 9 - Jozef LINTNER - Pri Rybníku
- 10 - Karol KERN - Kernova Buda
- 11 - František MANN - Papiernička
- 12 - osada Piesok
- Gejza ASCHENSCHWANDTNER, č.41
- Rudolf STEINER, č.42
- Vincent ASCHENSCHWANDTNER, 43
- Bohumil SOLDAN, č. 43a
- Mária LINTNEROVÁ, č.44
- Viliam KRAUZ, č.45
- Ján KRAUZ, č.46
- Ferdinand KERN, č.47
- František JURIS, č.48
- 13 - Roman ASCHENSCHWANTNER, č.49
- 14 - Juraj GUMBÍR - Fugelka
- 15 - Henrik TANGLMAYER - Budmerice
- 16 - Jozef ČERMÁK - Papierná, Doľany
- 17 - František SEČKÁR - Zabité
- 18 - Michal SCHVAMMEL - Karlubek
- 19 - Sklená Huta, Terézia KMEŤOVÁ, č. 227,
- František GRÓF, č.228, Imro KOČIŠEK, č.229, František HIRNER č.230, Ján GAŽI, č.231
- 20 - Vincent GROSHAPPEL č.235
- Ján MRVEC č. 236 - Holind
- 21 - Karol HÁJÍČEK - Gschill
- 22 - ...
- 23 - Alojz LINTNER - Tanierkárová
- 24 - Bedrich TANDLMAYER - Pekná lúčka
- 25 - Ján KSCHÍL - Vyvieracka
- 26 - Vilhelm KERN - Dolina
- 27 - Anton ASCHENGESCHW. - V.Kobylé

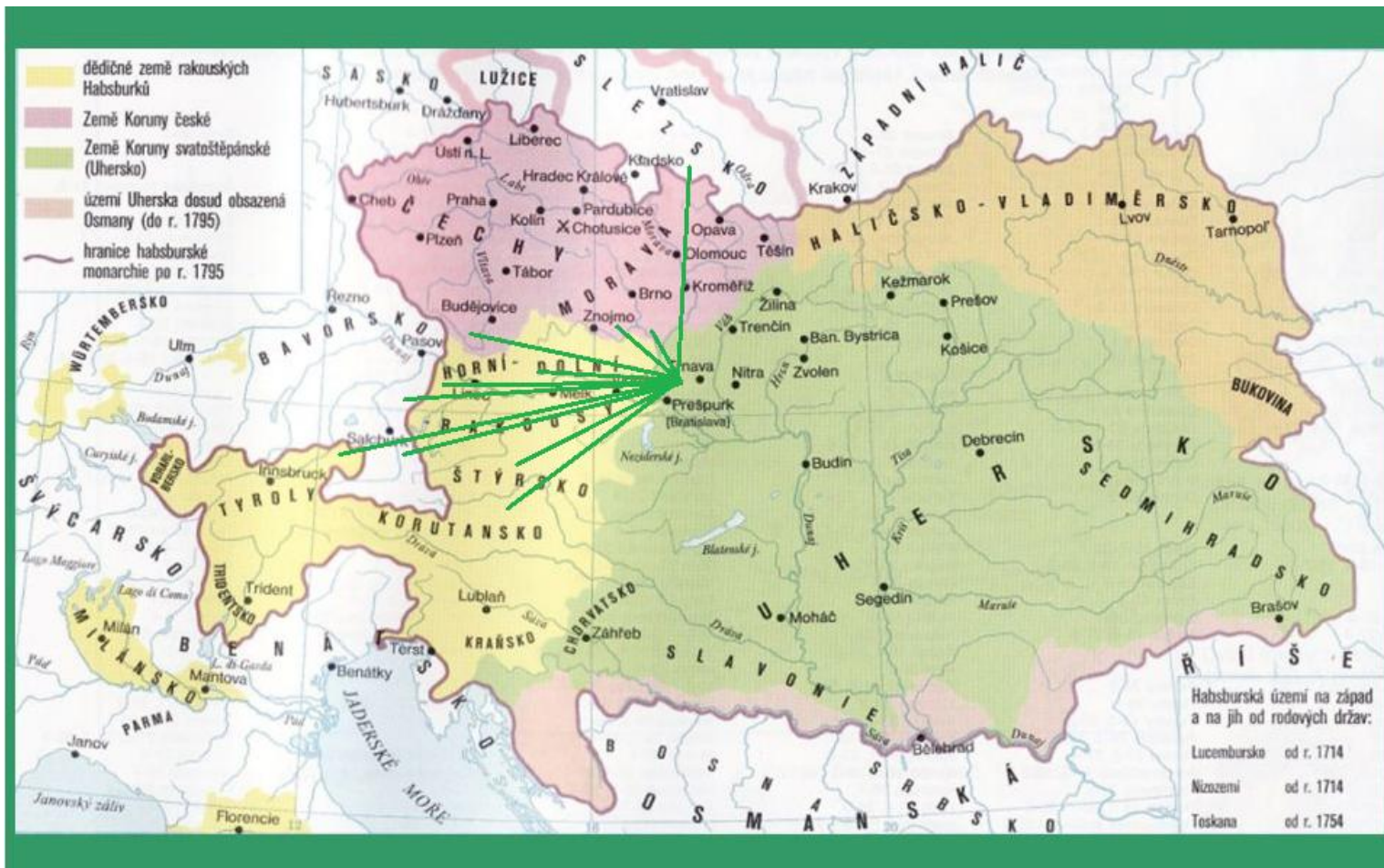

Odkiaľ prišli?

- Našli sme zatiaľ vyše stodvadsať záznamov, ktoré odkazovali vo všeobecnosti na krajinu ich pôvodu. Najčastejšie to boli poznámky napr. **ex Austria** – z Rakúska, **ex Germania** – z Nemecka, **ex Moravia** – z Moravy, **ex Bohemia** – z Česka, ale matrikári zapisovali aj konkrétne oblasti napr. **ex Stiria** – zo Štajerska, **ex Tirolia** – z Tirolska, **ex Svevia** – zo Švábska, **ex Silesia** – zo Sliezska, **ex Carintia** – z Korutánska a pod.

Prichádzali z rôznych oblastí habsburskej monarchie

Matričné poznámky o krajine pôvodu

- 26 x všeobecne v Rakúsku
- 8 x všeobecne v Tirolsku
- 7 x všeobecne v Štajersku
- 1 x všeobecne v Nemecku
- 6 x všeobecne v Bavorsku
- 2 x všeobecne v Sliezsku
- 2 x všeobecne vo Švábsku
- 16 x všeobecne v Česku
- 8 x všeobecne na Morave
- 3 x všeobecne moravsko-sliezske pomedzie
- 2 x všeobecne na Šumave

Matričné poznámky o konkrétnej obci pôvodu

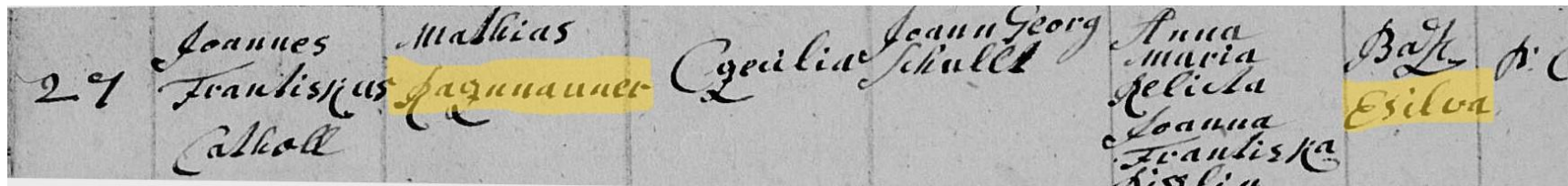
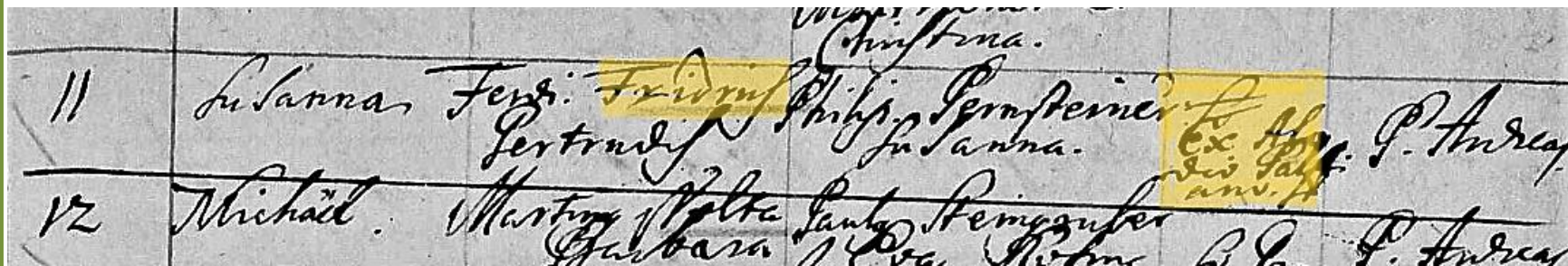
- 15 x konkrétna obec v Rakúsku
- 7 x konkrétna obec v Dolnom Rakúsku
- 2 x konkrétna obec v Hornom Rakúsku
- 1 x konkrétna obec v Tirolsku
- 1 x konkrétna obec v Štajersku
- 3 x konkrétna obec v Nemecku
- 1 x konkrétna obec vo Švábsku
- 1 x konkrétna obec v Bavorsku
- 1 x konkrétna obec v Korutánsku
- 1 x konkrétna obec v Sliezsku
- 5 x konkrétna obec v Česku
- 3 x konkrétna obec na Šumave
- 2 x konkrétna obec na Morave

KORENE HUNCOKÁRSKYCH RODOV

1727 Svätý Jur, matrika krstov

1760 Pezinok, matrika krstov

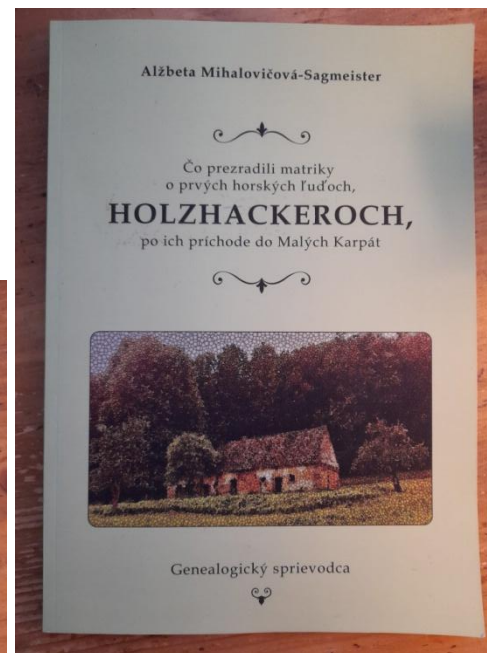
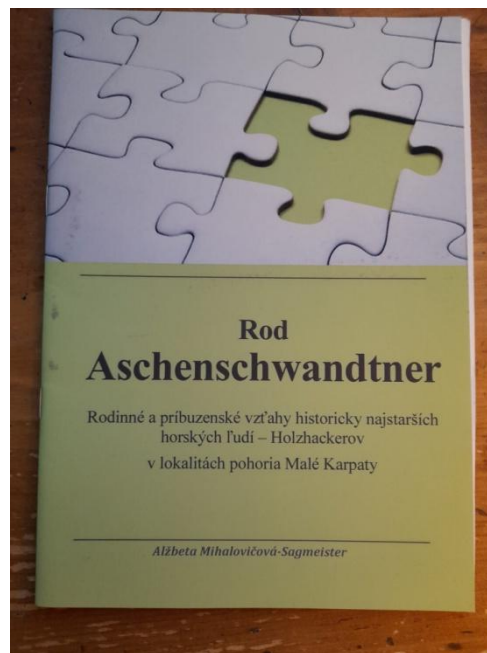
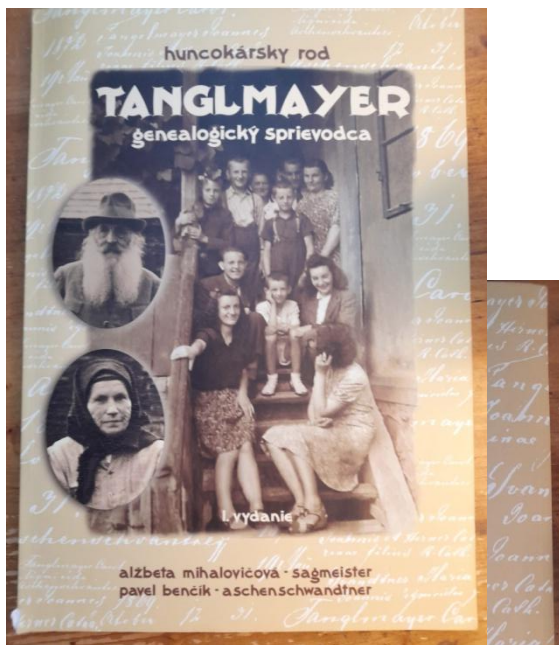

Dominik Hirner, jeho syn Vilko a gróf Pálffy

Publikácie dokumentujúce výsledky matričného výskumu

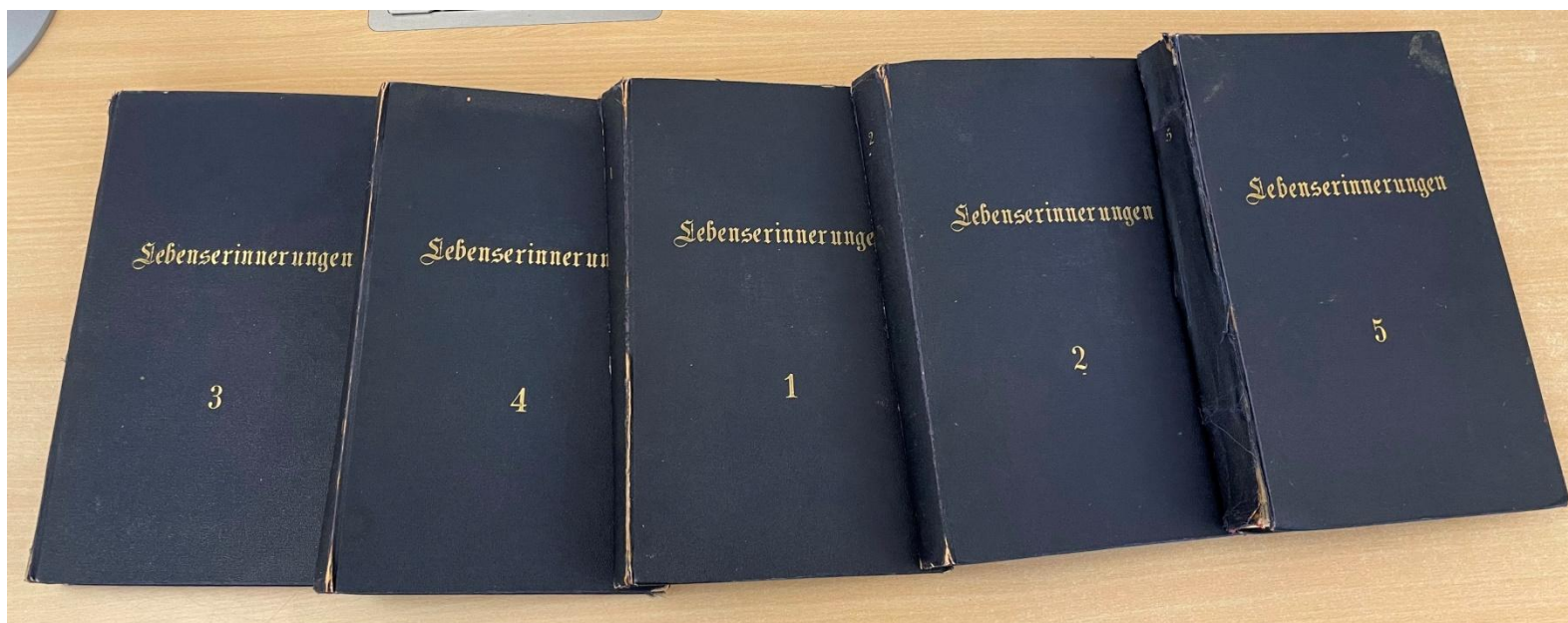

V bádateľni viedenského štátneho archívu

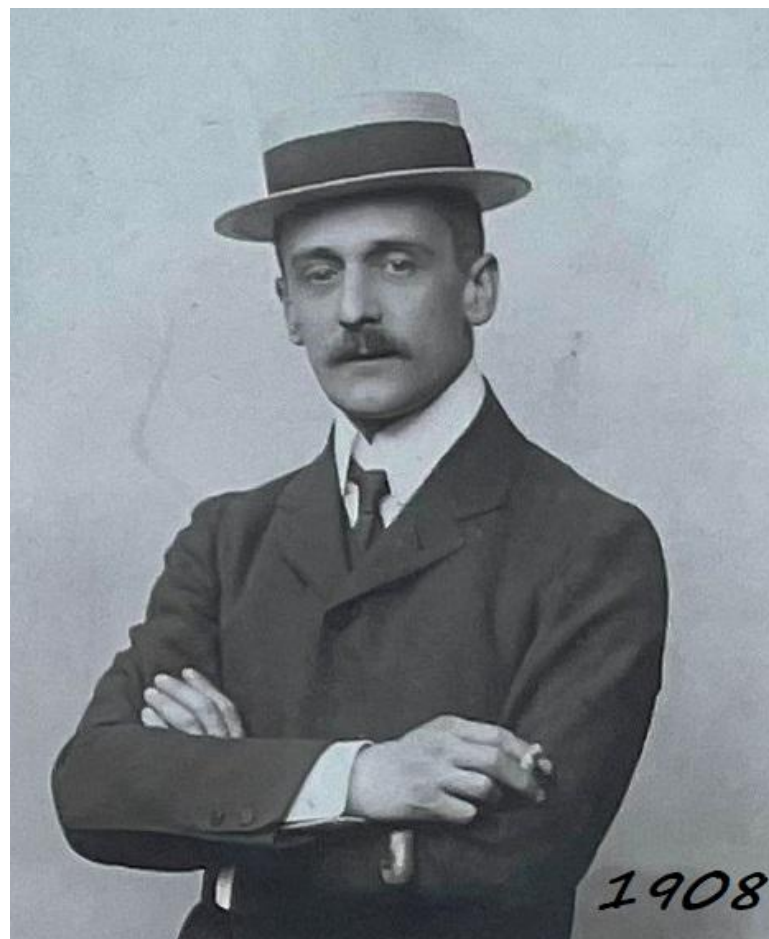

Polzerove memoáre

Arthur Polzer - Hoditz

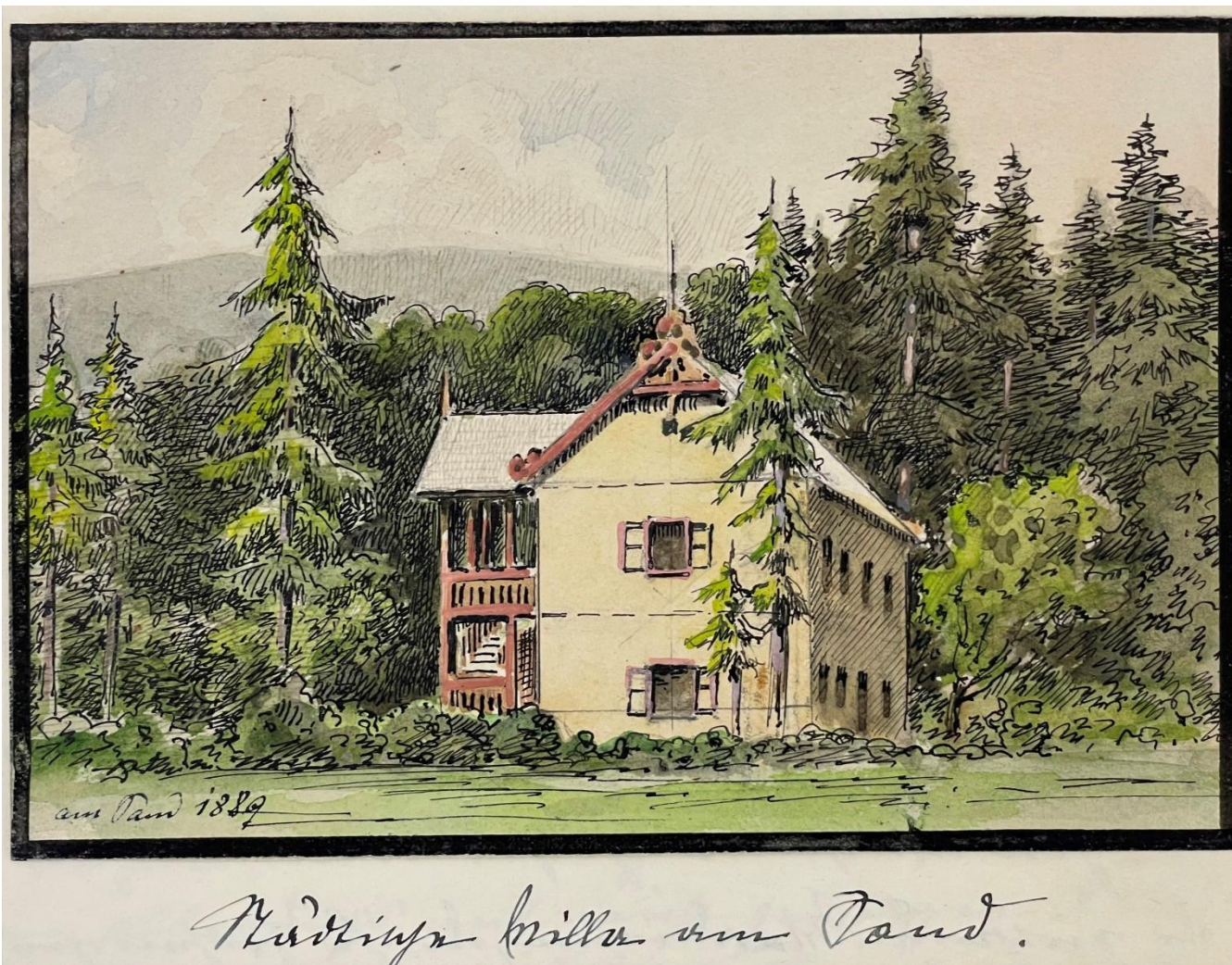

Aschenschwandtnerov dom na Piesku

*Aschenschwandtner-Hütte am Sand, in der
Röthlis im Pannoneumgebiet*

Prvá mestská vila na Piesku

Drevené letné chalupy na Piesku

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ

Ing. Alžbeta Mihalovičová - Sagmeister

Potomkovia Huncokárov o.z.

Piesok 4208, 900 01 MODRA

0905 620485, alzbetamihalovicova@gmail.com

KONFERENCIA

5. mája 2026 Hotel Zochova chata

50. Výročie vyhlásenia Chránenej krajinnej oblasti Malé Karpaty